

Handläggare: Carina Bessner
Telefon: 08 508 03 341

Till
Spånga-Tensta stadsdelsnämnd

Remissvar på förslag till ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens svar på remissen om förslag till ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning.

Maria Häggblom

Cathrine Önnestam

Stadsdelsdirektör

Avdelningschef

Bilagor

1. Möjlighet att leva som andra. - Ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning. SOU 2008:77

Sammanfattning

Regeringen tillsatte år 2004 en kommitté som har undersökt hur LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) fungerar och vad samhället kan göra för att personer med funktionsnedsättningar ska kunna leva som andra. Kommitténs bedömningar och förslag till ny LSS lag bygger på följande principiella ställningstaganden:

- Rätten till stöd och service för de som har de största och mest långvariga behoven till följd av funktionsnedsättningar ska stå fast.
- Insatser enligt LSS ska vara medel för att uppnå de handikappolitiska målen så att den enskilde får möjlighet att leva som andra – de får inte bli mål i sig själva.
- Verksamheter med stöd och service enligt LSS kräver en väl fungerande lagstiftning, likvärdighet och god kvalitet i alla delar av tillämpningen och en

stabil kostnadsutveckling för att vara långsiktigt hållbara.
Den nya lagen kan börja gälla tidigast år 2010.
Staten föreslås få det samlade huvudmannskapet för insatsen personlig assistans gällande beslut och verkställighet av beslut genom utbetalning av ersättning för personlig assistans. Kommunen ska ha ett fortsatt ansvar att utföra personlig assistans om inte den enskilde väljer någon annan utförare.

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är i stort sett positiv till de föreslagna lagändringarna och förslagen till fortsatt utredning i vissa frågor. Det nya lagförslaget slår vakt om en fortsatt hög nivå på stödet till personer med funktionsnedsättningar samtidigt som lagen bättre anpassas till framtida krav med större möjlighet till stabil kostnadsutveckling. Insatsen personlig assistans begränsas till behov som överstiger 20 timmar per vecka och insatsen ledsagning försvinner helt. Nämnden anser att det finns risk för att kommunens kostnader för insatser kvarstår för personer vars behov understiger 20 timmar. I den gruppen finns personer vars behov inte kan tillgodoses med enbart insatsen personlig service med boendestöd i form av hemtjänst.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för förskola, fritid och funktionshinder. Ärendet har behandlats i samverkansgruppen 08 10 10. De fackliga ombuden lämnade inga avvikande synpunkter. Lokala handikapprådet lämnar synpunkter direkt till sina intresseföreningar med anledning av remissens korta handläggningstid.

Ärendet

Remissen är skickad av regeringskansliet till Sveriges kommuner, landsting, andra myndigheter och intresseorganisationer. Kommunstyrelsen i Stockholm har skickat remissen till samtliga stadsdelsnämnder, Socialtjänstnämnden, Stadsledningskontoret och kommunstyrelsens handikappråd. Remisstiden sträcker sig till den 5 december 2008.

Regeringen tillsatte år 2004 en parlamentarisk kommitté för en bred översyn av personlig assistans. Kommittén har därefter fått flera tilläggsdirektiv som preciserat eller förändrat uppdraget. Den största förändringen kom i juni 2006 när regeringen beslutade att utvidga uppdraget till en bred översyn över hela LSS (lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade). Kommittén antog därefter namnet LSS-kommittén.

Remissvar på förslag till ny lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning (SOU 2008:77)

Box 4066, 163 04 SPÅNGA, Avestagatan 29
Telefon 508 03 000. Fax 508 03 334
stadsdelsnamnden@spanga-tensta.stockholm.se

www.stockholm.se

Kommunernas och statens kostnader för insatser enligt LSS och LASS (lag om assistansersättning) uppgick under år 2006 till 41,9 miljarder kronor. Av de samlade kostnaderna svarade kommunerna för 69 procent och staten för 31 procent. Under perioden 2000 till 2006 har statens kostnader för LSS och LASS ökat med 143 procent och kommunernas med 58 procent i löpande priser. Sedan LSS och LASS trädde ikraft har kostnadsutvecklingen varit betydligt högre för insatser enligt dessa lagar än för övriga verksamheter inom det sociala området.

Antalet personliga assistenter uppskattades vid mättillfällena under 2006-2007 till omkring 70 000, varav 40 000 var anställda av kommunerna och 30 000 av enskilda assistansanordnare. Uppskattningsvis var en fjärdedel anhöriga till brukaren.

LSS-kommittén anser att för att nå målen om delaktighet och jämlika levnadsvillkor krävs att handikapperspektivet genomsyrar alla samhällssektorer och att perspektivet beaktas i statens, landstingens och kommunernas planering. Tillgänglighet i den fysiska miljön är en viktig förutsättning, men även när det gäller information, kultur, vård och stöd, fritidsaktiviteter mm. Tillgång till arbete och utbildning är andra viktiga faktorer. En väl fungerande socialtjänst, som bidrar till att de handikappolitiska målen uppnås, är nödvändig för att de insatser som anges i LSS inte blir isolerade pelare som ensamma får bära upp alltför stora delar av de handikappolitiska ambitionerna.

LSS-kommittén föreslår i sitt slutbetänkande ett antal lagändringar samt ett antal frågor som bör utredas vidare.

Huvudmannaskap

Staten ska ha ett samlat huvudmannaskap för beslut om och finansiering av insatsen personlig assistans.

Kommunen ska utföra personlig assistans i de fall den enskilde individen inte väljer annan utförare.

Kommunerna ska ompröva beslut om personlig assistans, ledsagarservice och boende under en tvåårsperiod i samband med att den nya lagen träder i kraft så att de kan förändras i enlighet med vad som gäller efter denna tidpunkt.

Personkretsen

Den nuvarande personkretsen med dess tre grupper ska i princip bestå.

I personkrets 1 ändras ”autism och autismliknande tillstånd” till ”autismspektrumtillstånd”.

En generell gräns för nybeviljande av insatser enligt LSS vid 65 år införs i lagen.

Barnperspektivet

En bestämmelse om barns rätt att få relevant information och att komma till tals beträffande åtgärder som rör dem ska införas i lagen. Denna rätt inom LSS ska gälla utan vårdnadshavarens samtycke om motsvarande rätt införs i SoL.

Registerkontroll

En obligatorisk registerkontroll införs av personer som ska arbeta som personliga assistenter åt barn och unga. Motsvarande registerkontroll införs också för dem som söker anställning i annan verksamhet enligt LSS.

Personlig assistans

LASS ska upphävas och tillämpliga delar av lagen inarbetas i LSS.

Kommunerna ska inte längre vara skyldiga att svara för finansieringen av de första 20 timmarna per vecka av den personliga assistans som staten beslutar om.

Kommunen ska även i fortsättningen ha rätt att få ersättning från

Försäkringskassan när en person som ansökt om personlig assistans behöver sådant stöd under den tid myndigheten utreder ansökan.

Personlig assistans ska bara beviljas om det grundläggande behovet i genomsnitt överstiger 20 timmar per vecka.

Det ska införas ett krav på både grundläggande behov och andra behov för rätt till personlig assistans så att den som enbart har stadigvarande omvårdnadsbehov inte kan beviljas personlig assistans. Barn och unga ska dock, tills de har fyllt 21 år, ha rätt till personlig assistans även om de endast har grundläggande behov.

LSS förtydligas så att samtliga behov ska utredas och beräknas efter en enhetlig modell.

Uppdraget att anordna personlig assistans för barn och ungdomar ska omfatta ett ansvar för att insatsen utformas så att deras växande och frigörelse främjas och verka för att anhöriga får det stöd de kan behöva i sin roll som personliga assistenter för barn och ungdomar.

Olika boendeformer

Den nuvarande insatsen bostad med särskild service för vuxna enligt LSS ska delas upp i tre olika insatser: boende i gruppboende, boende i bostad med särskild service för vuxna och särskilt anpassad bostad.

Insatserna gruppboende och bostad med särskild service för vuxna ska inte kunna kombineras med personlig assistans.

Personlig service med boendestöd ska införas som ny insats i LSS. Rätten bör utgå från definitionen av hemtjänst och avse högst 40 timmars stöd per vecka.

Ledsagarservice

Den nuvarande insatsen ledsagarservice ska tas bort ur lagen.

Sysselsättning

Personer med psykiska funktionshinder inom personkrets 3 ska få rätt till daglig verksamhet enligt LSS.

Personer som beviljas daglig verksamhet ska ha rätt att genomgå en inledande kartläggning för att fastställa hur den dagliga verksamheten ska utformas för att passa den enskilde.

Kommunerna ska kompenseras stegvis under tre år för kostnader för ett införande av en rätt till daglig verksamhet för personer med psykiska funktionshinder.

Fortsatta uppdrag

LSS-kommittén föreslår dessutom att Socialstyrelsen får i uppdrag att:

- Utarbeta riktlinjer för hur den dagliga verksamheten ska utformas så att den grupp som står nära arbetsmarknaden får ökade möjligheter till lönearbete.
- Kartlägga behovet av meningsfull sysselsättning i form av daglig verksamhet enligt LSS för de som inte har psykiska funktionshinder och tillhör personkrets 3.
- Sammanfatta kunskaper och metoder för rekrytering av kontaktperson samt beskriva framgångsfaktorer och möjliga åtgärder för att långsiktigt trygga rekryteringen.
- Under perioden 2010-2030 genomföra en samlad uppföljning och utvärdering av åtgärder och effekter inom LSS-området i samband med att den nya lagen genomförs.

Förvaltningens synpunkter

Spånga-Tensta stadsdelsnämnd är i stort sett positiv till de föreslagna lagändringarna. Nämnden anser att LSS-kommittén har beaktat LSS utformning som rättighetslag och är positiv till att barnperspektivet lyfts fram. Förslaget slår vakt om en fortsatt hög nivå på stödet till personer med funktionsnedsättningar samtidigt som lagen bättre anpassas till framtida krav med större möjligheter till stabil kostnadsutveckling. Nämnden vill särskilt kommentera följande förslag till lagändringar och fortsatta uppdrag.

Huvudmannaskapet

Det är positivt att staten föreslås ta över hela ansvaret för personlig assistans inklusive assistansersättningen och att överföringen sker under en tvåårsperiod. Kommunen ska vara ett fortsatt alternativ för att utföra assistansen i de fall individen inte väljer annan utförare. Nämnden finner det också nödvändigt att föreslagen uppföljning och utvärdering görs av åtgärder och effekter när den nya LSS lagen genomförs.

Personkretsen

Nämnden är positiv till att personkretsarnas utformning är oförändrad. Att de nuvarande autism benämningarna föreslås ändras till begreppet autismspektrumtillstånd är bra eftersom begreppet redan används inom det

medicinska verksamhetsområdet. Nämnden anser att följderna av att sätta en gräns för LSS-insatser till 65 år bör utredas vidare. En allvarlig olycka kan exempelvis medföra mycket stora behov i förhållandevis tidig pensionsålder då andra jämnåriga fortfarande lever ett mycket aktivt liv.

Barnperspektivet

Barnkonventionen och barnperspektivet ska genomsyra alla beslut som berör barn och ungdomar i vårt samhälle. Det är positivt att detta särskilt beaktas även i LSS-lagen. LSS bör få rätt att tillfråga barn utan förälders medgivande om denna rätt även införs i socialtjänstlagen.

Registerkontroll

Inom de pedagogiska verksamheterna finns sedan flera år kravet att alla som söker arbete ska lämna utdrag ur polisens belastningsregister. Nämnden anser det mycket betydelsefullt för individer med funktionsnedsättningar att detta sker på samma sätt för dem som söker arbete inom alla LSS verksamheter.

Personlig assistans

Nämnden är positiv till att LASS upphör och inarbetas i LSS och att kommunen inte längre ska ansvara för de första 20 timmarna per vecka för personlig assistans. Det är av stor vikt att gemensamma beräkningsgrunder utreds och införs över hela landet för att säkerställa den enskilda individens rätt. Det är även fortsättningsvis nödvändigt att kommunen i efterhand får ersättning för de insatser som en person som söker personlig assistans behöver under den tid som Försäkringskassan utreder ansökan. Det finns dock risk för att kommunens kostnader kvarstår när rätt till personlig assistans endast beviljas om behovet i genomsnitt överstiger 20 timmar i veckan. Det kan bli nödvändigt för kommunen att erbjuda andra insatser för personer vars behov understiger assistansgränsen om deras behov inte kan tillgodoses inom insatsen personlig service med boendestöd i form av hemtjänst. Nämnden är positiv till att personlig assistans för barn och unga utformas för att främja växande och självständighet och att särskilt anhöriga får stöd i rollen gällande barnets behov av stöd i förhållande till dess frigörelse.

Boendeformer och ledsagning

Nämnden är positiv till uppdelningen av insatsen bostad med särskild service samt att personlig assistans inte kan kombineras med boende i gruppboende och boende i bostad med särskild service.

Den föreslagna insatsen personlig service med boendestöd förväntas öka den enskildes möjligheter att bo i ordinärt boende vilket i högre grad efterfrågas av dagens unga med funktionsnedsättning. Insatsen som föreslås få en hemtjänstliknande utformning, begränsas till högst 40 timmar per vecka samt innehåller en viss ledsagning. Samtidigt försvinner den nuvarande rätten till ledsagning. Nämnden anser att detta kan leda till en försämring för de personer som bara har behov av ledsagning och befarar kvarstående kostnader för kommunen när personlig assistans under 20 timmar per vecka inte godkänns av

försäkringskassan. Personer som har omfattande stödbehov i samband med aktiviteter utanför hemmet, exempelvis i samband med förvärvsarbete, måste få sina behov tillgodosedda på annat sätt.

Sysselsättning

Tillgång till meningsfull sysselsättning har stor betydelse för den enskildes livskvalitet. Det är därför viktigt att i möjligaste mån skapa förutsättningar för individen att ingå i det ordinarie arbetslivet. Nämnden är positiv till att riktlinjer utarbetas för hur den dagliga verksamheten ska utformas så att den som står närmast arbetsmarknaden får ökade möjligheter till lönearbete. Nämnden instämmer med förslaget att personer med psykiska funktionsnedsättningar får rätt till daglig verksamhet enligt LSS och att kommunen kompenseras för ökade kostnader. En fortsatt utredning bör göras för att undersöka om fler grupper inom personkrets 3 ska erbjudas den rätten.

Kontaktperson

Enligt förslaget ska insatsen kontaktperson ses som ett icke professionellt stöd som ges av en person med stort intresse och engagemang för andra. Att det är svårt för kommunen att rekrytera dessa ideella insatser kan avläsas i att det är den insats enligt LSS som har flest icke verkställda domar. Kommunen bedöms ha fortsatta svårigheter att tillgodose insatsen kontaktperson. Nämnden är därför positiv till att kunskaper för rekrytering av kontaktpersoner utreds och sammanställs samt att framgångsfaktorer och möjliga åtgärder för att långsiktigt trygga rekryteringen beskrivs.